

Verslag Ledenbijeenkomst Koers en Kansen 20 april 2017

Sociaal Werk Nederland en het ministerie van Veiligheid en Justitie

Twee werelden komen samen..

“Sancties in het sociaal domein, dat klinkt niet direct als een bijeenkomst waar je vrolijk vandaan komt. Toch was dat wel zo. Erg vrolijk zelfs.” Een korte reactie van Marijke Vos, voorzitter van Sociaal Werk Nederland (SWN), op de ledenbijeenkomst die Sociaal Werk Nederland en het project Koers en Kansen (K&K) van het ministerie van Veiligheid en Justitie, op 20 april jl. organiseerden. Marijke 's volledige reactie is ook te lezen in haar [blog](#) op de website van SWN.

Het ministerie van V&J en Sociaal Werk Nederland organiseerden de bijeenkomst om van gedachten te wisselen over de vraag: Hoe kan de uitvoering van straffen beter aansluiten bij ontwikkelingen in het sociaal domein en mensen die strafbare feiten plegen? De bijeenkomst heeft veel ideeën opgeleverd over waar de sociaalwerkorganisaties tegenaanlopen en waar zij mogelijkheden voor verbetering zien in de lijn van het gedachtegoed van Koers en Kansen, welke is beschreven in de [whitepaper](#) van K&K en is samengevat in dit [filmpje](#). Hieronder een verslag van de bijeenkomst.

Dagvoorzitter Boudewijn Bakker van V&J heet iedereen van harte welkom en opent de ochtend met een persoonlijke verhaal. “Je leven op orde hebben, we zeggen dit allemaal zo makkelijk, maar is dat wel zo? Ik kom uit een fijn gezin. Er was voldoende geld, ik had leuke vrienden en mijn school en studietijd verliep soepel. Maar ook dan kan het van de een op andere dag opeens veranderen. Mijn relatie van tien jaar ging uit en ik moest alle zeilen bijzetten om daar goed uit te komen. Mijn vrienden, mijn familie en mijn werk hebben mij hierbij geholpen. Maar hoe is dit dan voor de doelgroepen waar wij mee werken? Daar ontbreken veel van deze stabiele factoren vaak en daarom hebben deze mensen hulp nodig. Ook als er vanwege een strafbaar feit justitieel ingrijpen nodig is. Over deze twee werelden willen wij vandaag met jullie in gesprek gaan om te kijken hoe we deze meer samen kunnen brengen.”

Hierna vertelt Marijke Vos dat zij blij is met de komst van het ministerie van Veiligheid en Justitie en de *whitepaper* Koers en Kansen. Meer aandacht voor de levensloop en het netwerk van de dader is goed, zeker als je dan gebruik maakt van de expertise van sociaal werkers, zorgverleners en gemeenten.

Michèle Blom neemt het stokje van Marijke over en vertelt uitgebreid hoe de *whitepaper* tot stand is gekomen, beschrijft de drie veranderlijnen en benadrukt waarom het zo belangrijk is dat we daar over praten (zie bijlage voor ppt). Michèle noemt als belangrijk feiten dat 75% van alle gestraften binnen 3 maanden terug in de wijk is en dat vele delinquenten meerdere problemen hebben. Zo heeft bijna 60% problematische schulden. Dit maakt doorgaande lijnen en samenwerking met het sociaal domein des te belangrijker.

De eerste reacties uit de zaal volgen snel. Problemen waar de professionals tegen aan lopen: “in detentie gebeurt er niks”; “arbeidstoeleiding is het belangrijkste om recidive te voorkomen”; “de gemeente weet niet wie zij terug krijgt uit detentie”; en: “hoe moet dat met de privacy” Aan de hand van een aantal stellingen wordt verder gesproken. Vooral de stelling “De regie over straffen die in de samenleving uitgevoerd worden, hoort bij wijkteams te liggen” levert een interessante discussie op (zeven “eens” tegen elf “oneens”).

Na een korte pauze wisselen de deelnemers in kleine groepjes verder met elkaar. De volgende wensen en behoeften worden genoemd:

- Er lijken voldoende organisaties te zijn die een aanbod kunnen doen voor een ‘hoog beveiligde zorginstelling’, maar er wordt onvoldoende (justitie)geld beschikbaar gesteld.
- Schep voorzieningen voor beveiligde zorg, of laat toe dat lopende zorg en hulp door organisaties gecontinueerd kan worden in detentie en dat dit ook gefinancierd wordt. Maak de drempel voor het sociaal werk om in hun cliënten te blijven helpen zo laag mogelijk.
- Integraal samenwerken is belangrijk om de juiste zorg te bieden, zoals onderwijs gekoppeld aan begeleiding. Het vraagstuk regie moet dan niet in de weg zitten. Het doel in een casus en de betreffende persoon is waar het om gaat en iedereen moet daar met zijn/haar expertise op de goede momenten invulling aan geven.
- Meer aandacht voor context van een cliënt/delinquent is cruciaal, die is vaak niet goed en justitie vraagt zich onvoldoende af waarom dat zo is. Sociaal werkers en andere professionals kunnen justitie hierover informeren.
- Geld is vaak een probleem, maar het eigenlijke probleem zit dieper.
- Laat uitkering, zorgverzekering en inschrijving op school in ieder geval administratief doorlopen (zet ze even *on hold*). Dit voorkomt een hoop regel en uitval na detentie.
- Laat jongeren hun straf uitvoeren/uitzitten tijdens schoolvakanties om schooluitval te voorkomen.
- Gemeenten moeten meer investeren in integrale dagbestedingsvoorzieningen (gemengde doelgroepen) waar ook mensen uit detentie kunnen instromen en waar gewerkt wordt aan dagritme, vaardigheden, werkervaring.
- Het komt vaak voor dat onbetaalde boetes worden omgezet in een gevangenisstraf. In veel gevallen is het hulpverleningsorganisatie die al bij een persoon betrokken is, niet bekend dat er gevangenisstraf dreigt. Als deze in een eerder stadium was betrokken, had deze een betalingsregeling met het CJIB getroffen kunnen treffen, en detentie voorkomen.
- De doorlooptijd van een strafzaak is vaak nog te lang, met soms seponering tot gevolg. Dit geeft een slecht signaal naar een delinquent (zeker bij jongeren!) en een slechte uitstraling naar de wijk waaruit deze komt;
- Samenwerken vraagt om elkaar kennen. Een aantal sociaal werkorganisaties heeft goede ervaringen met het uitnodigen van officieren van justitie, parketsecretarissen, rechters, en PI werkers uit het werkgebied, om kennis te maken met elkaar en elkaars werk.

Na de discussie is de vraag “wie dit gaat trekken”. K&K wil vooral een beweging tot leven brengen waarin professionals *bottom up* met experimenten komen om de ideeën uit het *whitepaper* uit te proberen. Maar dat is niet genoeg. Er zal een team op het ministerie komen dat hulp en informatie kan bieden, evt. tijdelijk wettelijke regels kan opheffen voor experiment, en dat alle initiatieven kan coördineren.

Tot slot nodigen sommige deelnemers elkaar en de mensen van K&K uit om eens op werkbezoek te komen bij hun organisatie of aanpak. De deelnemers laten weten blij en enthousiast te zijn met deze ontwikkeling en het gedachtegoed verder te zullen verspreiden. Boudewijn bedankt iedereen voor zijn/haar enthousiasme en inzet!

Verder informatie over Koers en Kansen tref je op www.sanctieuitvoering.nl

